

Streszczenie

Jednym z kluczowych wyzwań, przed którym stanęły pokolenia XXI wieku jest zapobieżenie dalszej degradacji środowiska i próba przywrócenia jego równowagi. Niewątpliwie zespołem działań o szczególnej istotności dla osiągnięcia wspomnianego celu, jest prawidłowa gospodarka odpadami. Z uwagi na olbrzymie tempo wdrażania działań gospodarczych, powodujących powstawanie kolejnych mas i kategorii odpadów oraz powstawania rozwiązań technologicznych umożliwiających ich wykorzystanie w procesach wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi, nieodzowne okazuje się kreowanie i stosowanie kolejnych regulacji prawnych. Jednocześnie coraz częściej staje się akcentowane na arenie międzynarodowej i krajowej, uznanie czystego, zdrowego środowiska we właściwym stanie równowagi, jako prawa człowieka. Taki splot omawianych instytucji zdeterminował konieczność analizy konstytucyjnych aspektów gospodarowania odpadami.

Autor formułuje tezę, że w demokratycznym państwie prawa, konieczne jest konstytucyjne zdeterminowanie gospodarki odpadami. Regulacje prawne poświęcone tej materii muszą bowiem odzwierciedlać określony system aksjologiczny wynikający z ustawy zasadniczej, jak również z prawa międzynarodowego i UE. Jednocześnie w dynamicznie rozwijającym się społeczeństwie i gospodarce, kwestia ochrony środowiska, a zwłaszcza gospodarowania odpadami, ich przetwarzania i recyklingu, stanowi wartość podlegającą konstytucyjnej ochronie. Powyższe pozwala przyjąć, że ustawa zasadnicza jest aktem rzeczywistym i normatywnym – odzwierciedlającym i determinującym całokształt stosunków prawnych, społecznych i gospodarczych w państwie. Poprzez system zasad i wartości Konstytucja wpływa zasadniczo na kształt prawa i jego stosowanie.

Praca składa się z pięciu rozdziałów, wstępu i zakończenia. Rozdział I dotyczy relacji Konstytucji z ochroną środowiska oraz gospodarowaniem odpadami. Wskazano w tym zakresie aspekty historyczne, dotyczące poprzednich ustaw zasadniczych. Znakomitą część rozdziału poświęcono jednak aktualnym regułom konstytucyjnym, generującym prawa i obowiązki z zakresu ochrony środowiska oraz stanowiącym narzędzia dla tejże ochrony istotne. Omówiony został tu także wpływ Konstytucji na dalsze działania natury prawnej i pozaprawnej z zakresu gospodarki odpadami oraz dopuszczalność ograniczania konstytucyjnych praw i wolności jednostki, w związku z gospodarką odpadami.

Rozdział II traktuje o prawie gospodarki odpadami w ujęciu prawa międzynarodowego oraz prawa Unii Europejskiej. Podjęta została tu próba zestawienia

najistotniejszych aktów regulujących współpracę w gospodarce odpadami, między państwami, organizacjami międzynarodowymi i innymi podmiotami prawa międzynarodowego. W drugiej części rozdziału nakreślono nurt prawa gospodarki odpadami stanowiącego w ramach UE oraz wynikające z niego zobowiązania Rzeczypospolitej. Omówiono w tym miejscu także kontekstowe traktatowe podstawy oraz najistotniejsze akty prawa wtórnego. Zaprezentowano także relacje krajowej *lex fundamentalis* z prawem międzynarodowym oraz prawem UE. Na kartach Rozdziału III zestawiono katalog wybranych zasad prawa determinujących gospodarkę odpadami. Dobór zasad prowadzony jest w tym miejscu w taki sposób, by zaprezentować urzeczywistnienie omówionych uprzednio reguł konstytucyjnych w prawie dotyczącym gospodarki odpadami oraz w prawie ochrony środowiska. Wskazano jednocześnie ich rodowód, szczególnie gdy wynikał z dorobku prawa międzynarodowego i prawa UE, co pozwoliło na zbadanie spójności systemu wartości pomiędzy Konstytucją, Traktatami i aktami prawa międzynarodowego. W kolejnym rozdziale omówiono ustrój prawny krajowej gospodarki odpadami. Treść Rozdziału IV została zasadniczo podzielona na omówienie podstaw normatywnych krajowej gospodarki odpadami oraz na przeanalizowanie zadań i kompetencji organów władzy publicznej w sferze gospodarki odpadami. Uzupełniająco na kartach rozdziału omówiono także wpływ władzy sądowniczej na system prawa ochrony środowiska, w tym na przepisy dotyczące gospodarki odpadami.

Szczególną uwagę pracy zwrócono na proces recyklingu, jako szczególnie rozwijającego się w ostatnich dekadach i wyjątkowo spopularyzowanego sposobu postępowania z odpadami. Ostatni z rozdziałów pracy, dotyczy właśnie tej instytucji. Omówieniu poddano pojęcie i istotę recyklingu, prawne reguły jego prowadzenia z podziałem na poszczególne kategorie odpadów, wreszcie zadania i kompetencje organów władzy publicznej w tej sferze. Przez analizę przepisów dotyczących recyklingu, podjęto ostatecznie próbę określenia prawdziwości tezy rozprawy.

Styżen Kulis